

Koalitsioon koliseb

Hugo Hiibus

Kui Parts lahkuma sunnitaks, laguneks koalitsioon

24. veebruari vaherahu on möödas ja valitsus jätkab ämbrite kolinaga. Eelmisel nädalal Tallinna ja Tartu meeleavaldustel elektrihinna tõusu vastu nõuti üksmeelselt majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts (IRL) tagasiastumist.

Siit edasi oleks loogiline, et opositsioon annab ühisrühna ja esitab umbusalduse, lootes häält ka Reformierakonnalt. On ju Partsil ka varasemaid kolinaid, mida valitsusmeedia püüab läheneval valimiserindel unustada, ennekõike vene miljonäridele Eesti elamislubade müük – see õudus on jäänud lõputa, sest keegi ei suuda vastata küsimusele: kuhu raha kadus? Keegi isegi ei küsi!

Samuti kostab kõrvulukustav kolin *Estonian Air* ümber – ilmselgelt on riigile oma lennufirma püsimine pildilolemiseks ja majanduse eksistentsiks vajalik, kuid valitsus, eriti Parts, on võtnud juba surnumatja ilme ja valmistub pankrotiks.

Laiemalt on kogu IRL teinud lapsikuid majanduspoliitilisi otsuseid: me mängime riiki! Kodukulud alla, maamaks kaotada, haridus likvideerida, noored minema, elekter turuhinnaga jne. Meenutaks ka seda aega, kui Ken-Marti Vaheri „idee“ järgi suurenes Tallinna linnavolikogu liikmete arv 64-lt 79-le. Ken-Marti nimelt arvas, et niimoodi saab vähem keskerakondlasi volikogusse!

Viimane IRL-i ämber on muidugi Politsei- ja Piirivalveameti parteistamine, kus päevagi struktuuris töötamata introvertne tüüp Priit Kama saab peadirektori koha tänu isiklikele sõprusuhetele siseminister Vaheriga.

Võib ju teha nägu, et midagi pole häda. Kuid kogu rahvas näeb ja kuuleb, et sigadused jätkuvad. Meedias on ainsa julgema teksti esitanud vaid Nelli Teataja*. Teised lehed on võtnud stardi juba valimiste rajale – parempoolsed erakonnad ei tohi kaotada, hukkuagu või Eesti.

Kesknädal

(*Vt NT 17. veebruaril „Kui Ansip Partsile kinga annab, laguneb koalitsioon“)

Järjekordne poliitiline kohtuprotsess Narvas

18. veebruaril algas Narva kohtumajas järjekordne Keskerakonna vastane, s.o poliitiline kohtuprotsess. Kohtu alla on antud keskerakondlased Narva endine abilinnapea Andrei Filippov ja Narva volikogu liige Fjodor Ovsjannikov. Lisaks on kohtu all veel kolm inimest.

KESKNÄDAL

Narva on juba alates 2007. aastast olnud võimuorganite kõrgendatud tähelepanu all – peale seda, kui toonased võimuera-konnad Reformierakond, IRL ja SDE esitasid nn korrupsioonivastase võitluse plaani, mis nägi ette teatud omavalitsuste suhtes kapo kõrgendatud tähelepanu.

Seaduse ees ei ole kõik võrdsed

See poliitiline nüanss, et enamikus neist omavalitsustest oli võimul Keskerakond, on jäänud tahaplaanile, kuid on teada, et õiguskaitseorganite suurima huvi osalisteks said Tallinn, Pärnu, Kohtla-Järve ja Narva. Muud omavalitsused olid nimekirjas vaid moepärast,

seada vaatamata Eesti Vabariigi põhiseadusele, mis näeb ette, et seaduse ees on kõik võrdsed ja et kedagi ei tohi diskrimineerida muu hulgas ka poliitiliste veendumuste tõttu. Samuti on põhiseaduses kirjas, et valitsuse ja kohtute tegevus peab olema korraldatud võimude lahususe ja tasakaalustatuse põhimõttel ning et õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratud õiguste ja vabaduste olemust.

Narvat tabab üks rünnak teise järel

Narva kohta võib meelde tuletada, et seda linna on tabanud üks poliitiline rünnak teise

järel. Üks abilinnapea jäi süüdi, kuna, olles „tänu“ tugevale halastamatule poliitilisele survele sünnitanud enneaegse lapse, tahtis kõigest sellest jamast pääseda ja võttis süü omaks, saades lõpuks kahtlastel asjaoludel esitatud süüdistuse eest vaid trahvi. Trahvi suurust ei saa võrrelda isegi praeguse siseministri Ken-Marti Vaheri liikluustrahvidega, kuid abilinnapea, tubli naise elu on sellegipoolest rikutud. Üks linnavolinik mõisteti süüdi politseinikule pistise andmises, ehkki kohtuõenditest oli näha, et ta allus ühe politseiniku survele. Politseinik mõjutas teda pistist andma, aga kohus seda ei arvestanud. Muuseas, seesama politseinik on praegu kahtlusalune kuritegelikule ilmale info lekitamises. Sama politseiniku infolekitamist Narva opositsionisaadikule menetlusse ei võetud. Kaks korda on kohtu ette saadetud Narva linna Tarmo Tammiste. Kuid isegi kohtud

ei leidnud ühtegi asjalikku põhjust, mille alusel linna pead süüdi mõista.

Vahel jääb tunne, et meie põhiseaduse võib rahulikult ümber nimetada konstitutsiooniks, kui õiguse uurimiseks ja mõistmiseks loodud organid käituvad samamoodi kui nõukogudeaegne KGB ja tolleaegsed kohtud.

Uus poliitiline tellimus

Nüüd on järg uue poliitilise tellimuse käes. Kohtualuseid süüdistatakse erinevates süütegudes, näiteks mõjuvõimuga

kauplemisses. (Kesknädala luigejad teavad, kuidas võimuerakondade puhul sellised asjad uurimisorganiteni kunagi ei jõua.)

Süüdistatakse ka altkäemaksu saamises – viimase suhtes on endisele abilinnapeale esitatud süüdistus, et ta sai ehitusmaterjalide poes 9% hinnaalandust üldistest hindadest madalamalt, ja seda kokku 459 € ja 44 sendi eest.

Võib arvata, kui suured kurjategijad on enamik Eestimaa inimesi, sest nad saavad pea-aegu igas poes allahindlusi. Seega – ettevaatust, te võite olla potentsiaalsed kurjategijad, kui ostate allahindlusega kaupu!

Linnavoliniku kohta on esitatud mõned sellised süüdistused, et kui talt küsiti, kas ta saab süüdistusest aru, siis ta ütles, et süüdi end ei tunnista, süüdistusest saab aru, aga sellest aru ei saa, kuidas saab ta ühesama süüdistuse alusel olla kohtu all inimestega, keda ta kohtas esimest korda alles koh-

tusaalis. Peab lisama, et linnavolinik oli vahi all pool aastat, ilma et talle oleks kahtlustust esitatud. Praegu on see fakt Euroopa inimõiguste kohtus menetlusse võetud.

Loomulikult on järjekordse kohtuasjaga kaasnenud hulk ajakirjanduslikku lärmi, ehkki põhiseadus ütleb, et kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Nagu teame varasematest juhtumitest, tunnistab ajakirjandus inimesed juba ette süüdi. Ja kui juhtumisi tuleb mõni õigeksmõistev otsus, siis seda kajastatakse vaid n-õ mokaotsast.

Vahel jääb tunne, et meie põhiseadusegi võib rahulikult ümber nimetada konstitutsiooniks, kui õiguse uurimiseks ja mõistmiseks loodud organid käituvad samamoodi kui nõukogudeaegne KGB ja tolleaegsed kohtud.

Juhtkiri

Jõhvi
julgeb
otsustada

KAAREL PÜRG
Jõhvi vallavolikogu esimees,
Keskerakonna asutajaliige

Jõhvi linn tähistab varsti 75. aastapäeva. Pärast rõngasvallaga ühinemist ei ole Jõhvi oma 13 000 elanikuga sugugi Ida-Virumaa suurim omavalitsus. Kuid terve rida riigiasutusi on viimasel ajal meil kanda kinnitanud, tuues kaasa hulga noori ametnikke, tänu kellele on meil siin avanemas uus hingamine nii rahvuslikul kui ka maksumaksjate tasandil.

Kurtmine pole Jõhvi iseloomulik. Otsime toetust ja investeeringuid valituskabinetidest ja eurofondidest, kirjutame projekte, kaasame naaberomavalitsusi, sageli ka piiriüleseid koostööpartnereid Venemaalt ja EL-i riikidest. Oleme olnud küllaltki edukad! Valla eelarve maht on veidi üle 18 miljoni euro – möödunud aasta 12 miljoni võrreldes.

Meie linnapilti ilmestavad kopad ja kraanad, kaevamine ja ehitus. Stügisel valmivad viadukt ja promenaad, kevadel remondime seltsimaja (tulevast raekoda), suvel rekonstrueerime lasteaeda. Peab ju siinkandis olema midagi erilist, kui Jõhvi hoiab üleriigilises haldussuutlikkuse edetabelis aastaid kindlalt kohta esimese 20 seas, olles konkurentsituul Ida-Virumaa võimekaim omavalitsus.

Jõhvilasi iseloomustab julgus otsustada ja panustada arengusse pikemas perspektiivis. Spordihalli ehitamisel paigaldati õigeaegselt (riskides kriminaal-asjaga) täiendavalt põrandaküte ja ehitati välja ventilatsioonüsteem, mis eelkajate projektis puudus. Uus lasteaed sai nii uhke, et seda käivad uudistamas delegatsioonid Eestist ja välismaalt. Kontserdimaja kogub kuulsust balletifestivalidega.

KESKMÖTE: Nii mõnigi tuntud poliitik leiab end iga kord uuest valimisliidust, aga mitte koduerakonna nimekirjast.

Lähiajal algab Jõhvis uue, 21. sajandi õpikeskkonnaga (riigi)gümnaasiumi ehitus. Seal asuvad õppima nii eesti kui ka vene 10.–12. klasside õpilased. Kontserdimaja ja gümnaasiumi vahele on tulemas hotell, veekeskus, jäähall, uus kaubanduskeskus ja ilmselt ka staadion. Tekib terviklik haridus- ja spordilinnak koos valgustatud linnapargiga.

Kõik see ei puuduta ainult jõhvilasi, vaid teenib ka lähinaabreid ja küllalisi. Ise tunneme rõõmu, kui naabritel läheb hästi! On ju meilegi tulnud juurde uusi võimalusi seoses Toila ja Mäetaguse SPA-ga, areneva Alutaguse tervisekeskusega Pannjärvel, mäesuusakeskusega Kiviõli tuhamäel, Sillamäe sadamaga, Narva-Jõesuu promenaadiga, Kuremäe kloostriga jne.

Kui põigata korraks poliitimaastikule, siis pilt enam nii roosiline välja ei näe. Keskerakond on valimistel Jõhvis alati välja tulnud oma nimekirjaga, konkureerides valimisliitudega. Kergelt utreerides – võib ette kujutada mängu malelual, kus ühed mängivad kabe-, teised malereeglite järgi. Hakkab juba tavaks muutuma, et nii mõnigi tuntud poliitik leiab end iga kord uuest valimisliidust, aga mitte koduerakonna nimekirjast. Enamasti on Ida-Virumaa valdades võitnud valimisliitude juhtfiguurid ennast poliitikas õigesti positsioneerinud, kuigi seda tavaliselt ei afišeerita. See säilitab lootuse n-õ katuserahale ka eriti pingutamata. Samuti saavad võitjad komplekteerida oma meeskonna, meelitades üle konkurente ning jagades töökohti, mida väikevaldades napib.

Praktika näitab, et pärast ebaõnnestunud valimisi esineb pettumust, erakonnast lahkumist, liitumist võitjatega. Kaob side sponsoritega ja tegusamate kandidaatidega, kes lahkuvad vallast tööotsingutele jne. Valiku "töökoht või erakonnaliikmelisus?" korral valitakse kõhklemata töökoht. Uute liikmete leidmine muutub kaotajatel raskemaks, sest plusspunkte ei too pikk opositsioonis olek ei vallas ega Riigikogus.

Väikelinnades ja valdades kipuvad valimisliitudele olema eelised. Seda näitab ka valimispraktika maakondades. Jõhvis on Keskerakonnal õnnestunud kahetel valimistel kahe volikogusse valitud liikmekaupa kaalukeeleks suurte valimisliitude vahel. Eelolevatel valimistel tahaksime loomulikult oma panust suurendada. Seda enam, et rebimine läheb tihedamaks – Jõhvis tulevad oma nimekirjaga välja ka sotsid; kas koos demokraatidega või mitte, seda näeme.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Brežnevi kõned on tagasi

Vabariigi 95. sünnipäev möödus nagu ikka – peoga kohustuslikke ning ajas välja kujunenud traditsioone ja protseduure, aga ka sügavaid isamaalisi tundeid igaihe enda südames. Kuigi ei saa märkamata jätta, et eestlasi on tabanud teatud väsimus või käegalöömine, eriti kui sõita mööda Eestimaad ja näha, kui vähe heisatakse sinimustvalgeid. Mõnes külas on lippe näha hulgi, teises mitte ühtki! Huvitav, millest see sõltub? Suhtumisest, et „mida see riik minule on andnud, et ma peaks lipu välja panema“?

Kesknädal tabas aastapäeva paiku mõned värskemad mõtted, mis pidulikkude avalikkusse iial ei jõua, kuid mis võiks siiski kirjas olla. Esimene on lahendus hünni ja jumala seose alasele vaidlusele – „Su üle NATO valvaku!“. Seda võis lugeda kommentaariumidest ja see mõte kõlas ka Nõmme Raadios. Teine tõdemus oli: „See kibestumus, mis on eestlasi tabanud aastatel 1991–2013, on palju suurem, kui neil eestlastel, kes elasid aastail 1944–1991.“ See teema annaks välja juba essee, kui mitte romaani.

Kolmas tähelepanek, mis rahvasuus kõlas: Brežnevi (pildil) aeg on tagasi! Toimub samamoodi kohustuslik kõnede arutelu, nagu oli alati pärast NLKP järjekordset kongressi, tsitaatidega vehkimine ja kuuldu ülistamine üksteise võidu, et kes kiidab presidenti mõne mõtteerakese poetamise eest kiiremini, kõrgemale ja kaugemale. Tõsised inimesed võtavad sõna ja peavad oma kohuseks rääkida täpselt samu tühjalt kõmisevaid sõnu, mis siin aastakümneid kostsid. Üks osa on selles muidugi kumardaval meedial, teine osa aga pole muud kui pugemine ja püüd säilitada oma sooja kohta või õigustada preemiaid, aunimetusi ja aurahasid – märkamata, kui naeruväärne see kõrvalt paistab. Ja nii äravahetamiseni sarnane pudistava Brežnevi ja kommunistliku kannaklõbinaga. Millal me jälle võidame niikuinii?

Siiri Sisask kutsub võrgutasusid mitte maksma

Laulja ja endine Riigikogu liige (IRL) Siiri Sisask (pildil) kutsus ajakirjale Naised antud intervjuus inimesi üles mitte maksma võrguteenusasusid.

"Võtame või elektri võrguteenuste tasud, mis minu meelest on üheselt riigipoolne mõtlematu ja ülekohtune käitumine oma inimeste suhtes. Mind ajab marru, kui vassjailikult on valitsus rahva selja taga käitunud! Mina koos terve Eesti rahvaga jätkaksin võrguteenusasud maksmata – ma maksaksin elektri ja selle endise teenustasu, aga ma ei maksaks seda juurdehindlust, seda tagatubade ilkimise saatel tehtud otsust," ütles Sisask. Tema sõnul sellises olukorras saab inimene muuta asjade seisut ainult ise ning tema teeks seda vägagi radikaalselt üheskoos kogu Eesti rahvaga. "Üksi loomulikult seda teha ei saa, siis väänatakse sulle nii, et elu-aeg oled põlvil, aga kui me kõik nii teeks, siis tuleb riigil meiega arvestada," kutsus laulja üles kodanikujuulgusele koonduma ning neid makse mitte maksma, sest kui peaminister ütleb, et tal on

ükskõik, siis miks peavad inimesed hoolima, arutleb Sisask ajakirjale Naised.

Kesknädal tunnustab Sisaskit julge üleskutse eest. Ikkagi mingisugune vastupanu. Kuid meie meelest peaksid eestlased eeskujuks võtma bulgaarlased, kes alustasid massilisi meeleavaldusi elektri hinnatõusu ja välismonopolide vastu, mis päädis valitsuse tagasiastumisega. Ka eestlastel on võimalik hoolimatust valitsusest vabaneda üksnes oma õigusi häälekamalt ja agressiivsemalt nõudes. Kui valitsusele oma rahvas korda ei lähe, siis miks peaks rahvas hoolima valitsejate heaolust ja turvalisusest? Tore, et Sisask lõpuks ometi pärast Riigikogus võimukoalitsiooni veedetud vaguraid ja sõnaahtraid aastaid taipab, mis Eesti riigis tegelikult toimub, ja millele ka tema on ju omamoodi kaasa aidanud, ühinedes paremäärusliku Res Publicaga – nagu on lugeda tänase Kesknädala viimasel leheküljel juubilariiloost.

Lõputu vastandumine viis Eesti pankrotti

Inno Tähismaa kirjutab oma blogis, et Juhan Kivirähul on Postimehe intervjuus õigus, kui ta ütleb, et Reformierakond on jõudnud ideelise pankrotini. „Kuivõrd Reformierakond on Eesti juhtiv erakond, mis annab suuna kogu riigi arengule, siis kokkuvõttes on selle erakonna vastandumise-poliitika viinud kogu Eesti ideelisse pankrotti,“ üldistab Tähismaa. Tema sõnul pole vastandumispoliitika Eestis uus. „Kui aus olla, siis on kogu iseseisvusaegne poliitika olnud üks vastandumise-poliitika. Ehk Savisaarele vastandumise poliitika. Loosung on olnud "Kui te meid ei vali, siis tuleb võimule Savisaar". Seda 20 aastat järjest,“ arutleb blogipidaja. „Isamaa noored poisid tulid pärast taasiseisvumist võimule vastandumisega endistele kommaritele / - - -. Hiljem, kui Isamaa poisid võimu pärast omavahel kaklema läksid, löid noored reformierakondlased selle rolli üle ja olid ise kõige suuremad vastandud. Vahepeal mängisid suuri vastanduid Res Publica poisid.“

Tähismaa kirjutab, et ühelt poolt on Savisaar ka ise vastandumist rõhutanud, kuid „teisalt on Savisaar leidnud omale poolehoidjaid nende hulgas, kes armastavad aidata nõrgemaid“. Savisaarest on ühiskonnas maalitud tont, kes käib ja puistab alalõpmata võiladusid

ning kuulab muudkui teisi pealt, viimasel ajal mehkeldab kõvasti venelastega, kirjutab Tähismaa. „Savisaare teema on nii aktuaalne, et Eesti arengu sisulised küsimused on jäänud 20 aasta jooksul arutluse alt välja. Õnneks on elu ise ette veeretanud teemasid nagu NATO ja EL-iga liitumine. Liitumistega koos on käinud jutt, et liituda on vaja, sest siis saabub õitseng, umbes nagu nõuka-ajal räägiti, et on vaja kommunismi ehitada. Nüüd aga, kui lapski näeb, et õitsengust on asi kaugel ning eestlased lahkuvad olude sunnil oma ajalooliselt kodumaalt, jääb liitumise ja vastandumise jutust väheks. Vaja on hakata asju sisuliselt arutama. Tee sisuliste aruteludeni saab olema vaevaline. Esiteks on rahva poolt valitud otsustajad mitte idee-inimesed, vaid tublid vastandud. Praktiliselt koguriigiparaat on komplekteeritud vastandujatega. Vastandumise poliitika tõttu valitseb Eestis sama põhimõte, mis natsi-Saksamaal või bolševistlikul Venemaal – "Kui sa pole meiega, oled sa meie vastu", seda igal tasandil. Sellisel korraldusel mingit helget ideed nõuda pole kahjuks võimalik. Kokkuvõttes on selline ideeline pankrot Eesti ideelise ning praeguseks juba majandusliku ja rahvusliku allakäigu peamine põhjus,“ lõpetab Tähismaa.

HIIBUSE NÄDAL

JUHUL KUI KEEGI
TULEBKI TAGASI...

Häbiväärsed teed Tartus ja mujal üle Eesti

Igal aastal läbin Eesti pinnal 35 000–40 000 kilomeetrit ja pean tõdema, et pilt on masendav. Aastaid tagasi suitses korstnaid igas külas ning õhtul kumas valgus enamiku talude aknais. Nüüd näeb tuttavaid teid sõites mahajäetud majapidamisi, endisi poode ja postkontoreid.

SILVER KUUSIK
Tartu linnavolikogu liige

Võsastunud piirkondi on küll vähem, sest valdavalt tegutsuvad maal suurtalunikud. Koole on palju suletud ning uue põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse põhjal suletakse neid veelgi. Midagi on riigis väga valesti läinud ja selles kedagi personaalselt süüdistada on raske, kuid selge on see, et valitsuse praegune tegevus soosib kurva vaatepildi süvenemist.

Tartus teede olukord ei parane

Meedia on võtnud mainekujunduses uude rolli – teedest rääkimine on muutunud olulisemaks teemaks kui nälgivad lapsed, väljasurev maaelu, madalad palgad või

kõrged maksud. Tõde on riigijuhtidele lihtsalt liiga valus. Elektri hinnast, kodukuludest ja reformidest pole paslik rääkida; nii püsitaksegi teedekeskkonnas juures. Teede ehituses kehtivad kindlad standardid, nõuded ja normid. Kui vastvalminud tee aasta või kaks hiljem juba remonti vajab, vihjab see ehitusnõuete räägimisele või lausa eiramisele.

Teeseaduse 16. paragrahv sätestab, et kolmveerand kütuseaktsiisilt kogutavast rahast läheb teede hoolduseks ja remondiks. On aga tõsiseid kahtlusi, kas see raha ikka teedesektorisse liigub. Igal juhul tuleb omavalitsuste hallatavatele teedele riigimaanteedega võrreldes ca 10 korda vähem raha. Paljudel üle Eesti on pinnuks silmas Tallinna ühistransport ja Tallinna teeaugud. Põlise tartlasena julgen väita, et Tartu teed ei ole sugugi paremad. Olen ülesvõtteidki teinud. Aastast aastasse on lubatud panna Tartu linna kruusakattega teedele kõvakate, kuid seda pole tehtud. Linnaserva ehitatakse suure tuhinaga Idaringteed, samal ajal on pea-

mistel magistraalidel ning väiksematel teelõikudel linnas ohtlikke ja ebamugavust tekitavaid auke. Neis lõhub iga päev tuhandeid inimesi oma neljarattalisi sõpru. Esineb auke, kus linna mitte tundev inimene oma auto karteri võib katki sõita, näiteks Kartuli

Teeaukudest rääkimine on muutunud olulisemaks teemaks kui nälgivad lapsed, väljasurev maaelu, madalad palgad või kõrged maksud. Tõde on riigijuhtidele liiga valus.

tänaval Supilinnas. Linnajuhtid on Idaringtee ehituse tõttu oluliselt vähendanud linnasiseste sõiduteede remondiks mõeldud vahendeid. Muutust teede olukorras sel aastal ei tule, olukord Tartus ei parane.

Kas raharaiskamisel on mõtet?

Teede ehitus on valdkond, mille üle iga autoomanik alati kurdab, kuid kesine on ka teede hooldus maanteedel ja linnades. Igal aastal on teada, et talv-

on tulemas, kuid esimene lumi tuleb väidetavalt alati ootamatult ning taas ei suudeta teid korralikult hooldada. Üks tõsisem lumesadu ja tuisk – ning linna- ja maanteed ongi umbes. Imestama paneb, et teehoolduse maksab kinni maksumaksja, kes kvaliteetset teenust ei saa. Kas sel raharaiskamisel on mõtet? Elades aastaid Tartus, olen näinud seda, kuidas peale üht jaanuarikuist lumetormi jõudis esimene lumesahk Annelinna kolm päeva hiljem. Alles siis sai enamik autosid korralikult liikuma, enne sõitsid vaid kõrgemat sorti masinad. Kergliiklusteedki on kehvalt puhastatud ja seda suurem on jalakäijate trots linnavõimude suhtes.

Eriti kurvastab, et viimasest suuremast lumesajust on möödunud nädalaid, kuid ikka on Tartus tänavaid, kus lumevalide kõrgus ei vasta seadusega sätestatud nõuetele. Seadus näeb ette valli kõrguseks kuni 70 cm. Need on ohtlikud ristmikud, kus tõesti ei ole märgata kõrvalt tulevat sõidukit. Võib vaid rõõmu tunda, et autojuhid on mõistlikud ning suuremaid õnnetusi pole juhtunud. Üht sellist kohta saab näha kõrvaloleval pildil.

Teeaugud on ja jäävad riigi ja omavalitsuste majandusliku olukorra indikaatoriks, täpselt samamoodi nagu lagunevad

Fotod: Peter Väliste

TARTU LINNAISADE TEGEMATA TÖÖ:
(Ülal) Kesk tänava ohtlikud lumevallid ristmikul.
(All) Kartuli tänava karteripurustaja.

hooned või puudulik ühistransport. Rasketel aegadel tuleb teha raskeid valikuid. Kui ei valata betooni, siis valatakse asfalti, ja vastupidi. Usun, et kõik omavalitsused nimistus Antslast Võruni peavad neid valikuid tegema.

Terased mõtted

„Tõsisem valik seisab sotsidel ees pärast valimisi, kui Savisaar nad koalitsiooni kutsub.“

„Mängus on enam kui võim Tallinnas“, OTT LUMI intervjuust Alo Raunale 21. veebruari Postimehes

„Probleemi puhul on kõigepealt vaja tunnistada, et midagi on valesti, ja seejärel saab hakata seda muutma. Meil ei ole veel õieti jõutud probleemi tunnistamise faasi. Rahva äraminek on väga suur probleem. Ära lähevad just madalapalgalised, mitte niivõrd kõrgepalgalised.“

INDREK NEIVELT tunnistas Eesti Päevalehele antud intervjuus 26. veebruaril, et madalapalgaliste elustandardit tuleb parandada.

„Eraomandi puutumatus dogmaatiline kummardamine on viinud meid olukorda, kus on terve hulk kodu vajavaid inimesi, kuid ka inimesi ootavaid tühje maju. Nende kahe ühendamisest ei nähta lahendust, vaid seaduserikkumist.“

ANDRES KIISEL, autonoomse sotsiaalkeskuse (Tallinn, Ülase tn 12) korralduskollektiivi liige, 14. veebruari Õhtulehe artiklis „Tühjade majade hõivajate õigustuseks“.

Viljandi suurvallas kutsutakse kokku keskerakondlased

Lähiajal moodustub ümber Viljandi linna mitme valla ühinemise tulemusena Viljandi suurvalla. Keskerakond kutsub kokku nii oma liikmed kui ka need inimesed, kes soovivad Keskerakonnaga ühineda just selles kujunevas suurvallas. Keskerakonna Viljandi valla osakonna moodustamise koosolek toimub

laupäeval, 2. märtsil kell 12
Viljandis, Sakala Keskuse sammassaalis

(Viljandi, Tallinna tn 5, endine Kultuurimaja, teine korrus).

Päevakavas poliitilised, organisatsioonilised ja kohalike omavalitsuste valimistega seotud teemad.

Esinevad Keskerakonna peasekretär ja Riigikogu liige ning Keskerakonna omavalitsuskogu juhatuse liige Priit Toobal, Keskerakonna omavalitsuskogu juhatuse liige Helmut Hallemaa, Viljandi linnavalitsuse ja Viiratsi vallavolikogu liige Väino Luik.

Kohvilaud! Kõik Viljandi-kandi poliitikahuvilised oodatud!

Tule meiega Jõhvis!

Keskerakonna „Tule meiega“ kampania reedel, 1. märtsil kell 15.00
Jõhvi Selveri juures.

Jõhvilastega kohtub Riigikogu liige
Eldar Efendijev

Kodurahuforum: Noored Eestis. Väljakutsed ja võimalused

Rahvusraamatukogu suures saalis
kolmapäeval, 6. märtsil k 11.00–16.00

- *Mis kasu on heast haridusest?
- *Tolerantsus – kas tühi sõna?
- *Kas Eestis on võimalik jääda iseendaks?
- *Kusagil mujal on parem kui siin?
- *Millised on Sinu võimalused särada Eestis?
- *Sinu tulevik otsustatakse täna.

Tule avalda arvamust ja esita küsimusi – Sinu osalemisest sõltub rohkem kui Sa arvata oskad!

Ekspertid:

- Juhan Kivirähk (Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus)
- Vitali Belobrovstev (Tallinna Ülikool)
- Valeria Jakobson (Tartu Ülikool)
- Ellu Saar (Tallinna Ülikool, Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut)
- Katrin Pihor (Praxis)
- Kersti Kivirüüt (Euroopa Noored)

Väliskülalised:

- Timofei Agarin (Belfasti Kuninglik Ülikool)
- Paul Downes (St. Patricki kolledž, Dublin)

Sünkroontõlge eesti, vene ja inglise keelde. Forumist osavõtuks registreeruda e-post: kodurahuforum@tallinnlv.ee või telefonil 6 404 105 hiljemalt 4. märtsiks.

Mets ei kuulu meitele!

Kuidas saab eksisteerida vaba riik, mille pole oma maad? Kui maa on välismaalastele ära müüdud, siis mismoodi see enam Eestimaa on? Need küsimused on tõstatamas anno 2013, mil Riigikogus käib arutelu uue jahiseaduse vastuvõtmise üle.

INDREK VEISERIK
indrek@kesknadal.ee

Eestimaalaste põlisrikkuse ehk metsa sihipärane sokutamine välismaalastele sai alguse pärast keskkonnaminister Villu Reiljani ja Rahvaliidu hävitamist. Rahvaliidu juhatus otsustas 2002. aastal algatada üleriigilise allkirjade kogumise kampaania, et keelata põllu- ja metsamaade müük välismaalastele.

Rahvaliit pidas vajalikuks nõuda valitsuselt põllu- ja metsamaa müügil välismaalastele piirangute kehtestamist vähemalt aastani 2012, teatas 2002. aastal partei peasekretär Lea Kiivit, kes mõni aasta hiljem koos Villu Reiljaniga käis ränka kohtuteed.

Pärast Rahvaliidu häbumist ja Keskkonnaministeeriumi ülevõtmist Reformierakonna poolt on asjad meie põlisrikkusi ihaldavate välismaiste miljonäride jaoks märksa sujuvamaks muutunud.

Alates 1. maist 2011 kadusid senised põllumajandus- ja met-

samaa välismaalastele müügi piirangud. Sai alguse tendents, et eestlane on jäämas oma maal pigem rentnikuks-üürnikuks, mitte omanikuks. Kindlasti pole välisjõud teinud aastatepikkusi pingutusi mitte selleks, et mets omanikele kasutult kasvama jätta. Uue jahiseaduse vastuvõtmisega seotud kired paljastavad nii mõndagi rikkaste välismaalaste eesmärkidest, mida soovitakse teha Eesti metsadega tulevikus.

Salapärase rootslane ahnitseb metsi kokku

Eesti Jahimeeste Seltsi liikmed on arvanud, et uus jahiseadus on liiga omanike poole kaldu ja et eelnõu taga on suurmaaomanikud.

„Erametsa Liidu poolt korraldatud jahikeeluaktisioonis on metsafirmade osa 94% jahikeelulusest pinnast. Asjaolu, et kümnest suuremast jahikeelu kehtestanud firmast enamuse kuulub välismaalastele, annab samuti aimu, et jahikeelu aktisioonis osalejate taga pole mitte Eesti talupojad, vaid väliskapital,“ kirjutas Jahimeeste Seltsi juht Tõnis Korts 22. veebruari Äripäevas.

„Uue jahiseadusega on väikemaaomanike huve eiratud, sest seaduses on näiteks kirjas, et jahipiirkonna kasutaja väljavahetamisel on vaja vähemalt 2/3 maaomanike pindalalist nõusolekut. Seega on oluline maa

pindala suurus,“ märkis Korts. Kui Jahimeeste Selts uuris Keskkonnaametist ning Äriregistrist keelajate tausta, selgus, et enamik jahikeelu huvilistest ei pärine Eestist. Seega on meie jahimeestel hirm, et mängime oma jahioiguse välismaalastele maha, lisas Korts. Kümnest seitse suurimat Eesti metsaomanikku on välismaalased, teiste seas rootslased, sakslased, luksemburglased ja soomlased.

Portaali www.kms.ee teatel on suurimaks metsaomanikuks rootslane Jonas Wahlström, kellele kuulub üle 23 000 hektari metsamaad.

Äripäeva teatel on Wahlström Eestis maid kokku ostnud kümnekond aastat. Tema tegevus on teinud murelikuks näiteks Saaremaa rahva, kes ei tea, mis on sellise aktiivse maa kokkuostmise eesmärk.

Wahlströmi ja tema pereettevõtte Metsnik OÜ käes olevate kinnistute loetelu hõlmab kinnistusraamatus 64 lehekülge.

Rahvaliit maksis ränka hinda

Mis võib olla säärase meeletute metsaostude taga? Tõenäoliselt soovitakse asuda meil korraldama massiivset jahiturismi. Kuna Lääne-Euroopas puuduvad sellised põlismetsad, on meie maa välis(jahi)turistidele kui meepott kärbesetele. Ja selleks, et välisomanikud saaks hakata korraldama täismahus jahiturismi, ongi vaja Riigikogus uus jahiseadus läbi suruda.

Neli aastat ette valmistatud jahiseaduse juhtiv menetleja

on ei keegi muu kui Riigikogu keskkonnaministri reformierakondlasest liige Kalle Palming.

Seaduse läbisurujateks on ikka needsamad rikkastele välismaalastele kuuluvad Reformierakonna liikmed, kes aastaid on koos IRL-iga Eesti oma inimestele kahjulikke otsuseid

suur osa tööjulist elanikkonda sunnitakse madalate palkade ja üldise perspektiivtuse tõttu välismaale kolima. Jäävadki siis siia vaid peamiselt välismaalasi teenindavad pärismaalased.

Hullema stsenaariumi kohaselt, juhul kui puiduhind peaks lähiaastatel tõusma, ootab met-

mets, selle omad on ka maa pojad! Villu Reiljan ja Rahvaliit teadsid seda tõde, ning püüdsid allakäiku peatada. Selle eest pidid nad ränka hinda maksma.

Rahvaliit vähemalt püüdis kaitsta meie maid ja metsi. Kuid mida teevad praegu ülejäänud huvigrupid ja nn

AHVATLEV MAA: Eesti on muutumas rikkuristide looduspargiks, kus soovitakse asuda korraldama massiivset jahiturismi.

vastu võtnud. Ei pea olema väga taibu, et eeldada – küllap on nende lahkete erakondade rahakott samuti selle protsessi käigus paisunud.

Eesti on muutumas rikkuristide looduspargiks, kust

si ees massiivne lageraie, mis osaliselt käib juba praegu.

Lisaks omaaiste pankade kadumisele oleme nüüd loovutamata välismaalastele ka metsi, kunagist Eesti krooni kattervara. Kelle oma on maa ja

kodanikuühiskond, et oma kodumaa põlisväärtusi alles hoida? Nad on kavalalt kanaldatud Jääkeldrisse, tegelema asendustegevusega – et ei peaks mõtlema hoopis tõsisematele trendidele.

EBAKINDEL TULEVIK: Reformierakonna juhtimisel soovitakse mängida jahioigus välismaalastele maha, kodumaised jahimehed aga pühkigu ulukijahist suu puhtaks.

Tammsaare sõnusti mõttekas. Tammsaar lisas, et liikluskindlustuses, ravi- ja sotsiaalkindlustuses on solidaarsuse printsiipi täiesti loomulik.

Looduskahjude osas peab aga Eesti külamees riigi poolt Euroopa Liidu ees võetud kohustuse säilitada meie suurte elujõuline populatsioon, mis eeldab kümnetesse tuhandetesse ulatuvat uluk-

sõraliste populatsiooni, ja nende poolt tekitatava kahju oma kõhnusest taskust kinni maksma.

Ja lõppude lõpuks ei ole tarviski Eestis hästi toimivat jahindust nii radikaalselt suurte metsafirmade soovide järgi reformida. Väide, et 1967. a. loodud praegune jahikorraldus ja Jahimeeste Selts on sovjetlik relikt, ei ole pädev.

See pole teiste Euroopa jahimeeste silmis mingi argument, kui nad siin jahil käies ei suuda ära imestada meie jahilukite rikkalikku ja elujõulist populatsiooni.

Eesti Jahimeeste Seltsi kodulehelt

Fotod: Rein Maimanni pildikogust

Kes laseb keda?

16. veebruaril Paines Eesti Maarahva Kongressi volikogu korraldatud ümarlaval „Kes laseb keda? – Muutused Eesti jahinduses“ esindas Eesti Jahimeeste Seltsi selle juhatuse staažikas liige, Kaiu jahindusklubi esimees Tiit Tammsaar, kes poliitikuna kuulus varem Rahvaliidu, nüüd on Sotsiaaldemokraatlikus Erakonnas.

Lisaks osalesid jahindusalases debatis Keskkonnaministeeriumi asekanstler Andres Talijärvi ja Erametsa Liidu juhatuse liige Ando Eelmaa. Teatavasti on jahiseaduse menetlemine Riigikogus edasi

lükkinud. Iga päev toob ka asjaosaliste poolt uusi algatusi. Näiteks on välja tulnud nn 50% pluss 1 kvoorumiga (protsent on nii maaomanike maa suurusest kui ka omanike arvust), kes saaks algatada praeguse

jahirentniku väljavahetamise. Jahimeeste Seltsi algatatud ja juba aastate eest Tiit Tammsaare tõstatatud idee looduskahjude hüvitamise fondist (uuema käsitluse järgi – reservist) polevat teiste osapoolte arvates otstarbekas, kuna ei sundivat „laisku“ jahimehi maaomanikega lepingut sõlmima. Kahjude hüvitamise puhuks oli ministeeriumil ettepanek reserv luua riigi osavõtuta – jahimeeste kulu ja kirjjadega. See aga ei oleks

Maarahva Kongressi uus juht on Ester Tuiksoo

16. veebruaril Paines mitmeid küsimusi arutanud Maarahva Kongressi volikogu valis volikogu uueks esimeheks Riigikogu maaelukomisjoni liikme Ester Tuiksoo. Volikogu senine esimees Arvo Sarapuud jätkab aseesimehena.

Tuiksoo tänas Sarapuud tehtud töö eest ning kinnitas, et Maarahva Kongress on hädavajalik, sest maainimeste häält tuleb poliitikas kuulda võtta. „Esmatähtsad on maapiirkondade jaoks töökohad ja avalike teenuste kättesaadavus. Neis punktides saab riik appi tulla, ning just seda maarahvas nõuab,“ märkis Tuiksoo eel-

seisvate väljakutsete kohta.

Viimane Maarahva Kongress toimus 8. oktoobril 2010 Paines, kus osalejad valisid 53-liikmelise volikogu. Volikogu juhatusse kuuluvad veel Jüri Landberg, Jaan Sõrra, Andrus Blok, Aavo Mölder, Ivar Tedrema, Jüri Võigemast ja Jaan Põör.

Tuiksoo: maaelu elavdavad investeeringud

Paines Maarahva Kongressi volikogul maaelu uue arengukava koostamisest ülevaate andnud Riigikogu liige Ester Tuiksoo (pildil) rõhutas, et maaelupoliitikas on peamine keskenduda investeeringutele, mille mõjus Eesti põllumajandusele ja meie riigi ekspordivõimele on suurem.

„Euroopa Liidu uue finantsperspektiivi raames aastateks 2014–2020 peame oluliseks Eesti maaelu uue arengukava koostamist, mis kindlustaks investeeringud põllumajandustootjatele ja seeläbi ka töökohad piirkondades,“ rääkis Tuiksoo, kelle sõnul tasub eelistada just pikaajalisi investeeringuid uuendamaks põllumajandushooneid ja nende seotud tehnoloogiad. „Nii valmistame oma turgu ette

piimakvoodi kadumisele 2015. aastal ja suurendame Eesti piimatootjate konkurentsivõimet,“ ütles Tuiksoo. Ta rõhutas eraldi, et Eesti riigi toidujulgeoleku tagavad suuremad põllumajandustootjad, kelle toodang peab katma nii Eesti vajadused kui ka elavdama maapiirkondade majandust ekspordist laekuva tuluga.

Maarahva Kongressi volikogu pressiteadetest

Rahvas tahab presidenti otse valida

Presidendi otsevalimise üle debateeriti tuluselt juba praeguse põhiseaduse koostamise ajal, aastail 1991–1992.

1992. aastal, kui valiti uuele vabariigile esimest presidenti, toimusid ühtlasi ka viimased otsevalimised. Meenutuseks, kandidaadid olid Arnold Rüütel, Lennart Meri, Lagle Parek ja Rein Taagepera. Rüütel võttis rahvalt 41% häältest, Meri 29%, Taagepera 23% ja Parek 4%. Teise vooru läks kaks esimest, kuid teine voor ei toimunud enam otsevalimistel, vaid Riigikogus, kus Lennart Merit toetas võimule tõusnud Isamaa koalitsioon. Vabariigi Presidendi valimise seadus aga üritati koostada nii, et Rüütel enam kunagi valituks ei osutuks.

1996. aastal Rüütel enam ei kandideerinud ja üheksa presidendikandidaadi

seast jätkas senine president Meri.

2001. aastal tuli Rüütel siiski vastu hulga toetajate soovile ning otsustas oma kandidatuuri üles seada. Nii kohalikule poliitikonile kui ka välisvaatlejaile täiesti ootamatult võttiski võidu Rüütel, kuna parempoolsed erakonnad ei suutnud ühises kandidaadis kokku leppida.

8. oktoobril 2001 asus ootamatult toetama presidendi otsevalimist Lennart Meri, kes andis vahetult enne riigipeatoolilt lahkumist Riigikogule üle põhiseaduse muutmise eelnõu otsevalimise kohta.

2002. aasta 7. oktoobril algatas Keskerakond Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse Vabariigi Presidendi pädevuse ja tema valimise korra muutmiseks (1182 SE). Eelnõu ei leidnud

Riigikogu toetust.

2003. aasta 12. juunil algatasid 71 Riigikogu liiget Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu Vabariigi Presidendi valimise korra muutmiseks (91 SE). Tookord toetas seda eelnõu ka värskest parlamentit valitud uus poliitiline jõud Res Publica. **2005. aasta 8. märtsil** toimus selle eelnõu teine lugemine, mis aga katkestati.

2013. aasta 14. veebruaril esitas Keskerakonna fraktsioon taas Riigikogule seaduseelnõu, mis annaks presidendi valimise õiguse rahvale. Eelnõu algatajad leiavad, et presidendi otsevalimine vastab ühiskonna ootustele.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni liige Prit Toobal märkis, et avaliku arvamuse

korduvate küsitluste järgi valdavad enamik inimesi toetab ideed sätestada presidendi otsevalimine.

„Sellest on räägitud juba kehtiva põhiseaduse koostamisest saadik. Seda on Eestile soovitanud president Meri ja president Rüütel. Presidendi otsevalimise idee kogus märkimisväärse poolehoidu ka president Ilvese algatusel avatud Rahvakogu portaalis, mis näitab, et Eesti ühiskond ootab muudatust. Leiame, et rahvas suudab valida meile väärilise riigipea. Peame õigeks, et Riigikogu loovutaks selle õiguse rahvale.“

2013. aastal valis rahvas esmakordselt presidendi Tšehhi Vabariigis. Veel saab rahvas presidenti valida Austrias, Iirimaal, Soomes, Prantsusmaal ja mujal Euroopas.

Kuidas suhtute presidendi otsevalimisse?

President Arnold Rüütel:

„Olen presidendi otsevalimist kogu aeg toetanud. Sellel on mitmeti sügav mõte ja Eesti-suurusel riigis oleks seda ka lihtne teostada. Tähtsam oleks siiski võimalus inimesi rohkem ühiskonna asjadesse kaasata. Ühtlasi langeks ära ka küsimus parteide tagatubade otsustavast mõjust ja muudest vähem või rohkem varjatud kõrvalmõjudest sellele protsessile. Rahva valiku korral ei saaks need reaalselt toimida.“

Politoloog Ilvi Cannon:

„Presidendi otsevalimine ei ole mõistlik enne, kui riigis on kasutusel turvaline e-valimissüsteem. Praegune e-valimissüsteem ei vasta valimisseaduse nõuetele: § 1. Valimissüsteemi alused Eesti Vabariigi Riigikogu liikmed valitakse vabal valimisel üldise, ühetaolise ja otsese valimisõiguse alusel salajasel hääletamisel.“

Kui meil on olemas usaldusväärne valimissüsteem riigis, võime edasi kaaluda presidendi otsevalimise võimalikkust. Lisaksin ka fakti, et kui elasin USA-s, olin Connecticuti osariigis asuvas munitsipaalsetes "Registrar of Voters", korraldades 15 ja rohkem aastat valimisi, ning tean, mida üks kindel ja turvaline valimissüsteem vajab.“

daksid sisukaks selle esimese paragrahvi "võim kuulub rahvale" ja välistaksid Ansipi–Ilvese taolised poliitilised siiamikaksikud. Iga sugused debaadid sellel teemal on demokraatlikus riigis teretulnud.“

Majandusteadlane ja euroskeptik Ivar Raig:

„Põhiseadus töötab enam-vähem rahuldavalt. See tähendab, et Eesti riigi vundament sai ehitatud küllalt tugev. Kuid samas ei saa öelda, et selles vundamendis pole kohti, mida ei saaks tugevdada, parandada või hoopiski välja vahetada. Maa ja Eesti on viimasel kümnel aastal paljuski muutunud ning ka Eestil on uued arenguvõimalused ja -vajadused. Oleks kahju, kui ühiskonna vundament jääks nendeks uuendusteks kitsaks.“

Tervikuna on põhiseadus pidanud ajaproovile vastu, kuid mitmed selle osad, eelkõige Vabariigi Presidendi, välissuhteid ja välislepinguid ning riigikaitset käsitlevad peatükid, vajaksid juba lähiajal täpsustamist või muutmist.

Presidendi valimise süsteemi kujundamine tekitab Põhiseaduse Assamblees korduvaid vaidlusi. Lõpuks jäid otsevalimiste toetajad alla ning võitis kombineeritud kompromissvariant, mis nägi ette esmalt valimisi Riigikogus, ning kui see ei õnnestu, siis valijameeste kogus. Presidendi otsevalimise pool argumenteerisid kindlameelselt erinevate poliitiliste jõudude esindajad assamblees, nii põllumeeste esindajad eesotsas Ülo Uluotsaga ning liberaal Tiit Käbin kui ka rahvuslane ja isamaalane Sulev Vahtre.

Näiteks Tiit Käbin lükkas ümber kahtlused, et kui presidenti valib otse rahvas, saab presidentivõim liiga suur või isegi diktaatorlik. „Presidendi võim saab olema nii suur ja ainult nii suur, kui selle annab talle põhiseadus. Ja on ilmne, et kui presidentil on edasilükkav vetoõigus, siis Riigikogu poolt teda valida lihtsalt ei ole õige,“ märkis Käbin.

Sulev Vahtre arvates polnuks riigipea otsevalimine loobumine parlamentaarsest riigivalitsemise skeemist (mida paljud kardavad seniajani), vaid õige vahesel määral muutnuks seda. Ta lisas oma assamblees peetud kõnes prohetliku ennustuse: „Nii palju kui minul on teada värskest rahvaküsitluste andmeid, toetab üle 70% kindlalt just seda varianti [presidendi otsevalimist – I.R.] ja ei ole ette näha, et see suhtumine muutuks.“ Ometi hääletati assamblees otsevalimiste võimalus põhiseaduse põhitekstist välja, seda eelkõige väliseksperptide mõjutusel. Nüüd tuleks tunnustada, et ajaloolasel Sulev Vahtrel oli õigus.

Samas debatis arvas Peet Kask, et „presidendi valimine rahva poolt on kõige suurem samm parlamentaarsetest eemale [---], sest rahva poolt valitav president on just see, mille eest eksperdid meid hoiatasid. See on süsteem, milles on ühendatud mõlema süsteemi, parlamentaarsete ja presidentiaalsüsteemi nõrgad küljed.“

Ise toetasin Põhiseaduse Assamblees presidentivalimiste kompromissvarianti – valijameeste poolt, et ka teistel valitud isikutel peale Riigikogu liikmete oleks võimalus osaleda riigipea valimistel, „sest kõigil valitud inimestel on vaja üheskoos seda riigi rasket vankrit vedada“. Jagasin arvamust, et pikka aega kestnud nõukogude režiim oli meid paljuski võõrutanud demokraatlikust mõtlemisest ja koostusvõimest.

Kuid nüüd, kus oleme juba enam kui kakskümmend aastat elanud demokraatliku ühiskonnakorralduse tingimustes, usun, et oleme koostusvõime tarkust oluliselt õppinud ja selle vajadust kogunud, ning ka presidendi valimine tuleks uuesti anda rahva kui kõrgeima võimu kätte.“

Sotsioloog Juhan Kivirähk:

„Alustuseks ütlen, et olen veendunud parlamentarismi pooldaja. See teema tõuseb tõsisemalt päevakorda enamasti siis, kui süveneb poliitiline võõrandumine, kui inimestel on tunne, et neil puudub võimalus otsuseid mõjutada.“

Ma ei arva, et presidendi otsevalimine aitaks neid probleeme lahendada. Pööraksin küsimuse „Kas Eesti demokraatia on küps presidendi otsevalimiseks?“ loogika hoopis vastupidiseks – sooviks, et Eesti demokraatia oleks sedavõrd küps, et meil ei tekiks soovi ega tarvidust presidendi otse valida. Sest mida annaks Eestile otsevalitud president? Veel ühe valijate poolt volitatud institutsiooni (kusjuures ainuisikulisel!), kelle otsused võivad rahva tahtest lahkneva täpselt samuti, nagu on juhtunud parlamendi ja valitsuse tegevuses. Otsevalimise pooldajad näivad ihaldavat riigi poliitilise struktuuri otsekuu mingit lõpliku instantsi tõekuulutajat, kes suudaks rahva tahte parlamendi ja valitsuse üle maksta panna. Ma ei poolda presidendi volituste laiendamist. Praeguste volituste puhul on aga täielikult õigustatud kehtiv presidendi valimise kord.

Demokraatia defitsiidist ning rahva ja riigivõimu võõrandumisest saame üle otsedemokraatia elementide laiendamisega valitud esinduskogude töös ning erakondade tegevuse ümberkorraldamisega (reeglite täpsustamine erakonnasisese demokraatia, rahastamise, aruandluse jms reguleerimiseks – ettepanekud, millega tegeleb praegu rahvakogu). On vaja leida vahendid, mis aitaksid tagada usalduse Riigikogu ja valijate, valitsuse ja rahva vahel, mitte aga tekitada nende vahele puhvrina täiendavat institutsiooni otsevalitava presidendi näol.

Riigivõimu demokraatlikkuse kriteeriumiks ei ole mitte üksnes vabade valimiste ja poliitilise pluralismi olemasolu, vaid see, kas ja kuidas realiseerub võimude tegevuses ühiskonna üldine hüve. Selleks tuleb anda kodanikele suuremad võimalused võimude tegevuse mõjutamiseks (pooldan kodanikele seadusandliku initsiatiivi õiguse andmist, nii nagu see on juba võimaldatud Euroopa Liidu tasandil ja ka kohalikes omavalitsustes) ning ühemõtteliselt kohustada riiklikke institutsioone kaasama otsustamisse kodanike huvigruppe.“

Ühiskonnateadlane Rein Ruutsoo:

„Olin Põhiseaduse Assamblees, mäletan hästi, mida tookord institutsiooni vormides kaalusime. Olime üksmeelsed selles, et tegemist ei ole tehnilise küsimusega, vaid võimude tasakaalu probleemiga. Otsevalimisega liigume presidentiaalse vabariigi suunas. Sellega kaasneb kohustus anda rahva valitud presidendile rohkem funktsioone. Ja see

tähendab ka põhiseaduse muutmist. Mina mõtleksin tõsiselt, enne kui nii ränkadest muudatustest rääkida – ma tean küll, et Keskerakond andis vastava eelnõu sisse.“

Kuid kõrvuti poliitilise kriisiga on ka ilmne põhiseaduslik vajak: parlament, mis peaks olema rahvaesindajate arupidamise koht, on muudetud ainuõigete teerulliks. Parlamendi valitud president on selle enamuse vang. Valimiste eel sõlmiti vaikimisi ”Ansipi–Ilvese pakt” – ”Mina teen sinust presidendi, sina toetad mind kõiges”. Ja Ilves deklareeribki avalikult: Keskerakonda ma valitsusse ei luba! Teiste sõnadega, ta võtab mittepõhiseadusliku rolli. Parlamentaarset vabariigis antakse teada, et neljandiku valijate tahe on sisuliselt ette tühistatud. Ja siis imestatakse, et valimisaktiivsus langeb!

Veel hullem, president (kes jutlustab Marcus Aureliust) kahjustab süstemaatiliselt isikliku vaenu motiivil kõigi kodanike huve. Näiteks, kui Savisaar hoiatas 2008. aastal pankade laiutamise ohu eest, ründas president teda kui paanikatekitajat: ärge kuulake! Välispankade kasumeid kindlustava poliitikaga (maksuvabad miljonid!) korvatakse osalt valimiskulud. Ilvese proua (elu nagu filmis!) mõnitab näljapiiril inimesi ”virisejateks”.

Nn rahvaparlamendi algatus, Harta, on ju tegelikult appikarje; süüdistus, et Ilves pole tahtnud märgata, et riik on ”anastatud”. Taibates, et demokraatia oht on reaalne, hüppab president võõra hobuse selga ja omastab loorberid, mis talle ei kuulu, püüdes rahvaalgatust ”õigesse” suunda juhtida. Üks on kindel: midagi, mis kõigutaks Ansipi–Ilvese pakti, ettepanekutest läbi ei lähe. Siiski, kõik pole nii lihtne! Mäletame ka Pätsu-aega. Jumal tänatud, et praegusel presidendil pole sedalaadi mandaati. Kahtlen, kas seda võiks anda ükskõik kellele.

Eesti vajab küll hädasti konstitutsioonilisi uuendusi, mis muu-

Tallinn 10130 Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Tööhärgutuses osalejatele tuleb palka maksta

BBC teatas 12. veebruaril, et Suurbritannia apellatsioonikohus tunnistas juriidiliselt puudulikeks valitsuse programmi töötute aitamiseks nn tööhärgutuste abil. Nimelt oli Cait Reilly nimeline tudeng esitanud kaebuse, et sedalaadi tasuta töötamine sarnaneb sunnitööga ja rikub seadusi.

„Need kaks nädalat, mil ma tasuta töötasin, oli täielik ajaraiskamine, sest saadud kogemus ei aidanud mul tööd leida,“ väitis Reilly. „Mulle ei antud sel ajal mingit koolitust ja mul ei jäänud ka aega vabatahtlikuks tööks ega võimalust otsida muud töökohta,“ lisas ta. Peale töötamise Poundlandi-nimelises firmas tegi Reilly vabatahtlikku tööd muuseumis. Reilly on nõus sellega, et tööga mitteühivatud tuleb saada tööturule tagasi, kuid parim viis seda eesmärki saavutada on neid inimesi aidata, mitte aga karistada tasuta töötamisega.

„Kui inimene töötab firma heaks, peaks ta saama selle eest töötasu. Ükskõik kui heade kavatsustega ka töölenaamise programmid loodud poleks, on siiski väga ohtlik tutvustada kohustuslikku tasumata töötajate Ühendkuningriigi tööturule,“ märkis BBC-le töötajate jurist Tom Walker. Valitsus soovib siiski jätkata töötute tööleaitamist tasustamata töö abil ja tõenäoliselt esitab edasikabuse Suurbritannia ülemkohtule. BBC sõnul on sarnased programmid siiski saanud tugeva tagasilöögi.

Kesknädalale saatis selle uudise peale kommentaari vaatleja Pärnust:

Vot selle artikli tahaks meie asjapulkadele nina ette visata! See on see meie töötukassa imerelvade – tööpäritika ja tööhärgutuse (a la anda riigi poolt kaubanduskettidele vms täiesti tasuta töötaja, ilma palgata) – analoog, mida Suurbritannias samuti üritati/üritatakse juurutada ja mis seal, erinevalt meist, suurt kriitikat on leidnud. Meil toimib see muidugi endiselt imerelvana, et ähvardada töötud arvelt maha kustutada. Ja mõnede eriti õnnete näol ka tegelikult täiesti õitsvatele firmadele tasuta tööjõud anda, selle asemel, et nad inimese korralikult palkaks. Selles uudises on päris hästi kokku võetud just selle süsteemi alatus ja inimeste ärakasutamine neile ametliku töökoha ja palga andmise asemel. Kahju, et meil keegi kohtusse ei lähe. Töötukassa andmete järgi osales jaanuaris tööpäritikas ja tööhärgutuses kokku umbes 1700 inimest.

Vt Eesti Töötukassa koduleheküljel:
Tööhärgutuse on tööturuteenus töötute tööhärgutuse taastamiseks või esimese tööhärgutuse kujundamiseks. Tööpäritika eesmärk on anda töö leidmiseks vajalik praktiline töökogemus ning täiendada tööleaitamiseks vajalikke ametialaseid oskusi ja teadmisi.

95. aastapäeva järelmõtteid: Kas Eestist jääb mälestus?

Kui oma vaba riiki suure hurraaga taas üles ehitama asusime, pidasime end rahvuseks, ehkki meil veel polnud iseseisvat riiki. Oma esimesest riigist võtsime üle sümbolid. (Hünni osas sedagi ebaõnnestunult, nagu nüüd on selgunud ja üha selgub.) Põhilist, rahvusliku majanduse rajamise kogemust aga eirame senini. Sestap polegi meil täna rahvuslikku majandust, välja arvatud nõukogude ajal rajatud põlevkivienergeetika. Rahvusvaheline turg meil majandusprotsesse ei käivitanud. Nii elatume me nüüd suuresti välisabist ja meie rahvas emigreerub, tööjõuna.

Meie identiteet on 20 aastaga saanud ränga hoo. Rahvaks ehk võime end pidada, mitte aga rahvuseks. Kas rahvaks? Kuidas määratleda maast lahti rebitud juurtega, välisabist elatuvat ning end välisriikide tööjõuturul müüvat rahvast? Igatahes need pole enam noored eestlased, keda seni oleme tundnud ja mütologiseerinud. Vist küll kõik rahvad, kui nad pole just enesehävitajad, vajavad iseteadvuse tõstmiseks müüte. Nõnda oleme meiega oma ajaloo olulisemad etapid, sealhulgas muistsete eestlaste stiihilise vastupanu sissetungijatele, nn. rahvusliku ärkamise, esimese vabariigi sünni ja surma mütologiseerinud. Oleme rahul oma piskust tehtud eeposega ja uhkeldame planeedi ühe vägevama laulurahvana.

Eestlastest, sellest lapsrahvast, on raske aru saada: pahandame, kui meie õpikukirjutajad (ja Läti Henrik) ei ole maininud sõnapaari “muistne vabadusvõitlus”. Ega hakka suuremat vastu, kui inimvihakajalik ideoloogia ja seda rakendav valitsus hävitab üht väikerahvast, meid, eestlasi. (Seda kirjutades riskin Y.Toome moodi kiviraha alla sattuda.)

Õigupoolest on asi veelgi minoorsem. Nagu N.Liidust panime, me E.Liidust kakukesena plehku ei pane. Selle kokkuvarisemisest mõne aja pärast tuleb meie jaoks veelgi suurem katastroof. Meie valikud? Ega neid palju olegi: jätkata valitsejate valitud kursil ja hütuda neile: *Ave, Caesar, morituri te salutant!* [„Ole tervitatud, Caesar, surmaminejad tervitavad sind!“ – Rooma riigi gladiatorite tervitushüüd keisrile. – Toim.] Lohutuski on meil olemas: eesti rahvas valitud teekonnal tõenäoliselt kaob, aga inimene ju jääb. Eestlane kosmopolitiseerub, kuskil või kellegi sees. Jääb mälestuski töökast, ausast, ilusast rahvast. Aga kes ja kas mäletab?

Ants Metsla Väandramaalt

Viie aastaga kad

Riiklik Statistikaamet toodab soovmõtlemist tööhõive tõusu ja töötuse langemise kohta. Haigekassa andmed näitavad, et sotsiaalkindlustusega inimesi oli 2012. aasta 31. detsembri seisuga 101150 võrra vähem kui 2008. aasta juunis, mil Eestis oli tööhõive tippaeg ja masu polnud veel ilmnunud.

VIRGO KRUVE
kolumnist

Kui statistikud esitavad oletusi tuhande inimese täpsusega, siis Haigekassa esitab oma andmeid ühe inimese täpsusega. Kindlasti on viimased andmed usaldusväärsemad, sest näitavad nende arvu, kelle eest tasus tööandja sotsiaalmaksu, või kes kuuluvad nendega võrdsustatud isikute hulka (pensionärid, lapsed, õppurid, töötud jne).

Lisaks on veel inimesed, kes ei tööta ega oma ravikindlustust. Haigekassa ravikindlustusandmed näitavad, et tippaeg oli 31. detsember 2007, mil ravikindlustatud oli 1288765 inimest (graafikul punane joon, skaala paremal pool). Täpselt viis aastat hiljem oli neid alles jäänud 1237104 ehk 50661 võrra vähem. Seda on pool Tartu linna.

Kuhu nad kadusid? Ühtlane kahanemine viitab, et tõenäoliselt elavad nad Eestis, kuid ei osale ühiskonnas töökoha kaudu. Surnud nad ei ole, sest suremus pole märgatavalt tõusnud. Samuti pole teatatud aastat, kus väljaränne oleks hüppeliselt kasvanud.

Eestis ei näi kedagi huvitavat, miks on Haigekassa nimekirjas 50661 inimest vähemaks jäänud, sest Statistikaamet edastab ilustatud teateid majanduse stabiliseerumisest – nagu ENSV aegadel.

Töökohad ei tulnud tagasi

Eesti töökohtade arv on jäänud kriisipõhja lähedasele tasemele. Ravikindlustatute arv (graafikul sinine joon) oli tippu 2008. aasta suvel (676427) ja pööras siis langusele, mis kestis 2,5 aastat – kuni detsembrini 2010 (565933). Selle ajaga kadus Eestis 110494 inimese töökoht. Loogiliselt seletades oli ravikindlustatutega võrdsustatute arv (roheline joon) sama perioodi alguses madalaim –

Viimsisse kerkis lumelinn

Lumelinnahitajad Oliver Liidemann, Raivo Tammus ja Indrek Ruubel tunnevad rõõmu toredast sõbrapäeva-aktisioonist.

Viimsisse Päikeseratta lasteaias kõrvale kerkis uus „asum“ – Viimsi Lumelinn. Päev algas võistkondade võidujooksuga parima lumehunniku pärast. Lumelinn ehitati kõikvõimalike vigureid, alates liumägedest, krokodillidest ning lõpetades filosoofilise karjääriredeliga. Ehitustööde vahele pakuti sooja teed ja pannkooke.

„Väga lõbus on! Eesmärgiks oli, et lapsed saaksid mõnusa lumetraktisioonid, ja see sai ka täidetud!“ sõnas kohalik elanik Raivo Tammus. Keskerakonna Viimsi osakonna aseesimees Oliver Liidemann lisas, et oli kõigiti tore ja vahva päev ning mudilased said rohkesti uusi lustimisvõimalusi. „Eriti positiivne oli see, et kaasatud said paljud, kel siin kodukoht,“ ütles ta.

Kui ilmataat nüüd veel pakast annab, saab Viimsi kauem olla uue „asumi“ võrra rikkam.

Rõõmsad viimsilased

Ettenägematuse katastroofilised viljad hariduses

Kakskümmend aastat tagasi meedias muud ei kuulnudki, kui isamaalist jura, et „vabaduses kasvanud tulevane põlvkond“ vabastab meid sotsialismikommunismi taagast, pahedest ja veel terve reast paheliste omadussõnadega väljendatavast.

Kasvatusemeetmeteks said igasugused kõlava nimega vabakoolid. Õpetajateks muidugi jäid mingid madalalpalgalised teenindajad. Nii umbes vaatlejarollis. Õpilastele katsejäreneks.

Nüüd kuulame, et katsetajad ei tahagi õppida. Ei tahagi tööd leida ega otsida. Kui töötaksid, siis kõrgepalgalistel kohtadel. Juhtidena.

Õpetamise eesmärgiks pidi olema õpilaste vaba loovuse kujundamine.

See oleks vaba sunniviisilisest kommunismi-sotsialismi taagast. Targad meetodid soovitasid lõpetada õpilastele algteadmiste igasuguse pähe-

tuupimise – las ise avastavad-leituvad. Milleks lapsele ükskordüks või teadmised rahvuslikust minevikust? Milleks lapsele füüsika, matemaatika, keemia jne algteadmised pähe? Need ju kommunistide ja sajanditetaguste eellaste vananenud teadmised ning pealegi pähe tuubitud! Küll uue põlvkonna vaba loovus loob paremad alg- ja kõrgemad teadmised, nüüdisaegse tehnika ja tehnoloogia!

Mis on siis selleski halba, kui lapsed katsetavad jõuvõtteid, roppusi jne õpetajatest „teenindajate“ peal? Nad ju arendavad oma loovust...

Või imestagem hoopis selle üle, et paljud õpetajad, metoodikud, koolidirektorid ja kõrged haridusametnikud ei saa ikka veel aru „vaba loovuse“ tulemuslikkusest?

Ülo Palover, talupidaja Võrumaa Lasva vallast

NB! Pikemalt loe: www.kesknadal.ee

Peaministri elektriarve ei kasvanudki

Oli kõrvupaitav kuulda, kui peaminister pajatas Riigikogukõnepluudist, et tema elektriarve uuest aastast ei kasvanud, vaid koguni langes – tänu maja soojustamisele. Eeskuju missugune! Olge vaid mehed ja tehke järele! Keegi võib siinkohal ju pobiseda: „Oleks mul peaministriplak, küll siis soojustaksin naabrite maja ka ära, aitähhi eest...“

Olen näinud nii suurte kui ka väikeste korteriühistute arvepidamist. Kõrgis nendes ühistutes leidub ikka, mõnes rohkem, mõnes vähem, „musti lambaid“, kellest ühed suuremate, teised väiksemate võlgnike kirjas. On lootusetuid, kelle võlgnevus iga kuuga vaid kasvab, ja kel jääb üle vaid oodata, millal neile kodutu staatus pakutakse. On ka palju pisivõlgnikke, kes on küll kohusetundlikud – ise vaevu-vaevu enda majandamisel ots-otsaga kokku tulles, maksavad esimesel võimalusel ära vee- ja kanalatsioon- ning elektri- ja üürivõlad. Kas meil üldse on mõnda maja või korteriühistut, kus võlgnikud puuduvad? Vaevalt.

Sel taustal tahaks küll peaministrilt küsida: kui palju nüüd, pärast elektriarvete järsku tõusu- spiraali 20–25% võrra, kasvab meie riigis uute lootusetute, meeletute aetud võlgnike arv?

Kuidas on võimalik sellistel korteriühistutel, kus pered, kes juba seni peost suhu vaevu elatusid, hakata miljoneid investeerima, et oma kortermaja soojustama hakata? Ükski ühistu sellise riski peale ei lähe, kuna neil senigi maksevõlglastega maadlemist palju. Ja mille nimel peaksid nad seda tegema? Vaid selleks, et meie valitsejate poolt tekitatud järsus elektriühinnatõusust paketi- ja võrgutasud ning aktiivse kuidagi kompenseerida?! Kus on garantiid, et aasta pärast meie monopoolsed käibemaksunõudjad (EL-is lubatud palju kõrgemat!) ja võrguteenusepakujad uut kunstlikku hinnatõusu- spiraali ei tekita? Selline olukord tekitab inimestes vaid lootusetu käegalõõmise. Et teha majade soojustamiseks nii kulukaid investeeringuid, mille tasuvuseni võime jõuda alles paljude aastate pärast, peab rahva elatustase tänasest ikka palju kõrgemal järjel olema. Keegi peab vist tänama vaid eestlase põhjamaist rahulikku meelt. Kahjuks seda teadmist meil kuritarvitatakse, uskudes, et lõunamaise bulgaarlase temperamendini eestlastest elektritarbija ei küündi.

Udo Knaps, Märjamaa, Rapla maakond

Rahvaesindaja kaotsis

Avalik kiri Riigikogu liikmele Valdo Randperele

Oleme pühapäeviti TV3 saates kuulnud ja vaadanud, kuidas Te valutate südant Tallinna juhtimise pärast, Tallinna TV rahastamise pärast, Tallinna auklike tänavate pärast jne. Kallis härra, tulge Tallinnast koraks välja ja vaadake, et kogu Eestimaa teed ja linnatänavad on ebasoodsalt ilmastikutingimuste tõttu auklikud. Eelkõige tulge tutvuge oma valimispiirkonna Lõuna-Eesti teedega.

Tundub aga, et olete unustanud, et sinne rahvas Teid valis Riigikogusse. Kas siis ka ei tule valijad meelde, kui Riigikogu kassast kopsakat palka ja hüvitist võtate? Sellepärast me Teid küll ei valinud, et Teie agendid rahvale sõrmkübaratäie mett, sepikekukli, õhupalli või kondoomi jagasid. (Viimast koguni 80-aastastele!)

Kas valijate ette tõesti tullakse ainult enne valimisi magusa naeratuse ja imekaunite lubadustega? Üldisus Teid igatahes näinud pole. Ehk olete kohtunud kellegagi väiksemas ringis või oma erakondlaste seltsis, seda rahvas ei tea? Aga järsku Te ei oskagi enam siia tulla? Oli Teil ju raskusi enne valimisi õigesse kohtumispäika jõudmisega.

Te ei tundnud Eestimaad ega tunne vist praegugi, ega's muidu Te räägiks ainult

Tallinnast. Kuuldavasti tegutsete väga agaralt hoopis sealse linnavõimu kukutamiseks. Kas see pole Teie poolt räige populistlik võte koondata erakondi juba praegu Keskerakonna vastu ja sellega häirida pealinna linnavalitsuse tööd? Tulge parem ja tegelge nende Lõuna-Eesti inimeste probleemidega, kes Teid Riigikokku valisid! Eelkõige just see peaks olema Teie püha kohustus. Kui Te selle piirkonna probleemidega pole võimeline tegelema või ei tagagi tegelda, siis vaevalt et Teist saaks tõsiseltvõetav Tallinna linnapea.

Ja kõigele lisaks – kas rahvas võib Teid üldse usaldada? Kui meie raskustega võideldes töötasime võõra võimu all oma rahva heaks, põgenesite Teie hoopis parematele jahimaadele õnne otsima. Aga nüüd tahate olla tehtud ja tegus mees maal.

Meie leiame, et aastani 2015 on Teie kohus lahendada meie, Lõuna-Eesti valijate mureprobleeme. Pärast seda minge mis tahes ametisse, ainult tingimusel, et rahvas Teid usaldab. Lõunaestlased enamuses ei tee seda küll enam mitte! Oleme Teie lubadustes väga pettunud.

Lõuna-Eesti valijate nimel

/Kirjasaatja nimi toimetusel teada. Ta palus seda mitte avaldada, sest tahab edasi elada ja töötada./

ministrite grupiviisiline soovmõtlemine

Uus Haigekassast 50 661 ravikindlustatut ja töökoha kaotas 101 150 inimest

575037 inimest – ja tõusis perioodi lõpus 609467 inimeseni. Lisandus „vaid“ 34430 riigi poolt kindlustatut.

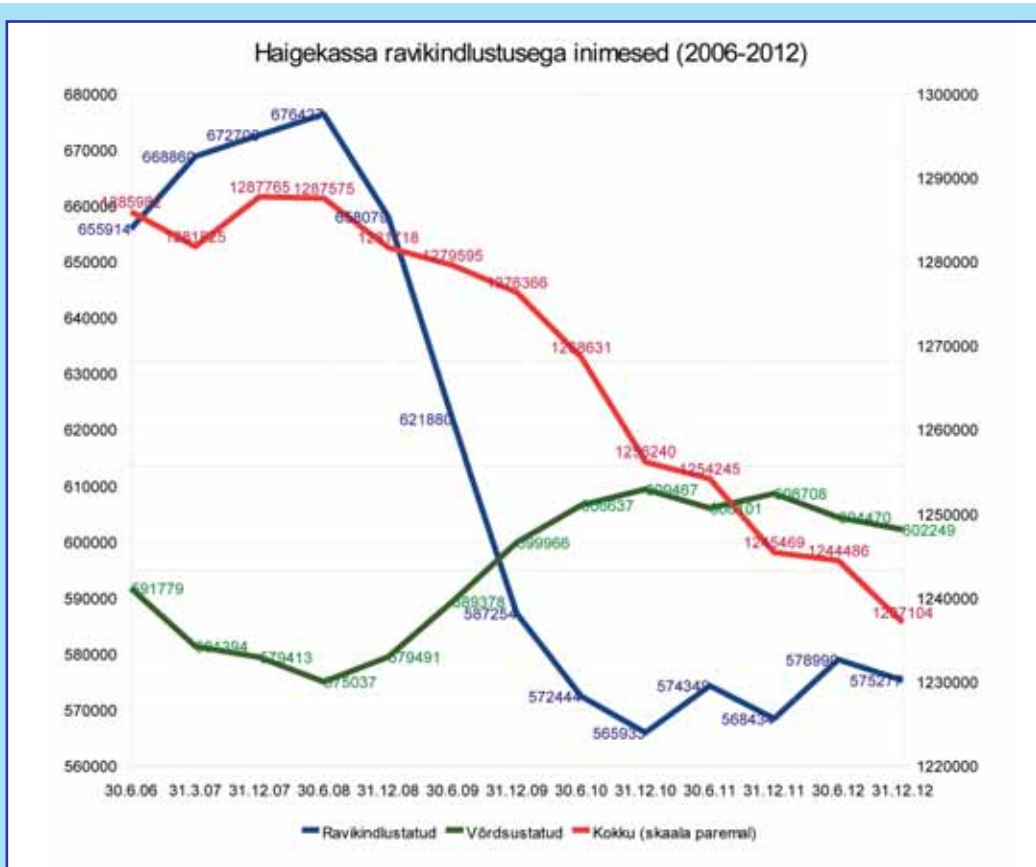
Graafikult on selguse huvides välja jäetud kategooriad „Lepingul alusel võrdsustatud“, „Riigi poolt kindlustatud“ ja „Välisriigis“. Ülekaalukalt suurim neist oli sama aja jooksul kahekordistunud riigi poolt kindlustatute arv ehk töötud – 32470 pealt 77038-le; 2006. aasta suvel 38289, sel talvel

töökoha võrra ilusamaks. Või on selles ulatuses meil musta töötõudu? Ei usu.

Juuresolev graafik tõestab, et euro kasutuselevõtul ei olnud mingit mõjutöökohtade loomisele. Kahe aasta tagasi juurde maksimaalselt 13057 töödga hõivatud inimest ehk 2,3%. Iga Eesti inimese garantii eurole EFSF fondis on aga 1492 eurot, pluss vähemalt sama palju ESM-is.

635437 töötajat ning üheksa kuuga vähenes see 48183 inimese võrra. Uus töölepinguseadus, kärped ja maksutõusud andsid tulemust. Eksis ka IRL, kes lubas 2009. aasta juunis luua 50000 töökohta, aga tegelikult oli vähenemine 621880 pealt 572444 peale (49438) ning edasi veel madalamale.

Eriti pahandab tööhõive langus Andrus Ansipi valitsuse ametiajal. Vihale ajab selle

Statistikaameti oletuste asemel tuleks tööturu olukorrast ülevaate saamiseks kasutada Haigekassa andmeid ravikindlustusega hõlmatud tööinimeste kohta (graafikul siniselt). Tööhõive põhi saabus koos euro tulekuga ja selle kasutamise kahe aasta jooksul tõusis tühised 2,3% ehk 13 057 inimest. Horisontaalne joon näitab muutuja keskmist väärtust.

Andmed: Haigekassa; graafik Virgo Kruve
Allikad: Haigekassa ja Statistikaameti kodulehed

57619 inimest. Varasemate aastate andmed polnud kodulehel kättesaadavad.

Euro töökohti ei toonud
14. veebruaril 2013 edastas Statistikaamet pressiteate, kus väideti: „2012. aasta keskmine hõivatute arv oli 624 000, mis on 15 000 ehk 2,5% rohkem kui aasta varem.“ Haigekassa ravikindlustusandmed näitavad keskmiseks 574233 inimest. Seega bluffis üks riigiasutus olukorra 50 tuhande

Ministrid ja tööturg
Seostasid tööturu arenguid ka ministritega. Tööhõive tõusis, kui sotsiaalminister oli Jaak Aab ja majandusminister Edgar Savisaar (kuni 5. aprill 2007). Aasta pärast Maret Maripuu ja Juhan Partsi tööleasumist saavutati tipp ning järgnes langus. Võimalik, et need ministrid ei tekitanud seda, lihtsalt olid tegevusetud. Hanno Pevkuri sotsiaalministriks olemise alguses (23. veebruar 2009) oli märtsi lõpus

tagajärgede ilusaks valetamine Statistikaameti oletustega või registreeritud töötute arvu alusel. Registreeritud töötute arvu mõningane langus ei tähenda, et inimesed on uuesti töökoha (ravikindlustuse) saanud. Grupiviisiline soovmõtlemine valitsuses pole see, mis viib Eesti viie rikkama riigi hulka Euroopas. Mõelgem: miks 2011. aastal oli SKP kasv 7,6% ja 2012. aastal üle poole vähem ehk 3,2%?

Seniorid lähevad Dvigateli tehasesse

Keskerakonna Lasnamäe seniorseksioon on

pühapäeval, 17. märtsil

külaliseks Dvigateli tehases (täna nimega Ülemiste Vabaajakeskus).

Vastuvõtjaks on KE Lasnamäe piirkonna juhatuse ja Tallinna linnavolikogu liige Ants Pilving. Kogunemine bussi nr 15 Dvigateli bussipeatuses kell 13.45. Palume osavõttust eelnevalt teatada tel 512 94 89 Pille Lövend.

TALLINNA TV 4. – 10. märts

ESMASPÄEV, 04.03

06:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
06:15 Aleksei Turovski lood*
06:45 Kaameraga Hiinas*
07:15 Ameerika eestlased, vol 2*
07:45 Ühistegevuse pooltund*
08:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:25 Itaalia miniseriaal. Daami tagasitulek 4/4*
10:05 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:20 Kultuurimeeter Kadrioru lossis*
10:50 Aleksei Turovski lood*
11:20 Ühistegevuse pooltund*
11:45 Ameerika eestlased, vol 2*
12:15 Pärast tunde*
12:45 EMV standardantsudes*
13:10 BBC ajalooline film. Britid*
14:00 Pühapäevate*
15:00 Suured helid. Orelifestival 2012. Galakontsert BACH*
16:30 Kaameraga Hiinas*
17:00 Nõukogude Eesti 1961*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 36/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Kaming suun - TTVs tulekul...
18:45 BC Kalev/Cramo VTB kohtumiste tippetked
18:55 OTSE: Korvpall.
20:45 Krimiseriaal. Noor Montalbano 1/6
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Krimiseriaal. Noor Montalbano jätkub
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Krimiseriaal. Noor Montalbano jätkub
22:35 Märul. Miraaž
00:00 TÄNA. Uudised*
00:15 Kaming suun - TTVs tulekul...*
00:40 Draamaseriaal. Armuleek*
01:25 TÄNA. Uudised*
01:40 BC Kalev/Cramo V*
01:50 Korvpall. BC Kalev/Cramo vs Azovmash*
03:40 Info TV

TEISIPÄEV, 05.03

06:00 TÄNA. Uudised*
06:15 Kaming suun - TTVs tulekul...*
06:40 BC Kalev/Cramo VTB kohtumiste tippetked*
06:50 Korvpall. BC Kalev/Cramo vs Azovmash*
08:40 TÄNA. Uudised*
08:55 Draamaseriaal. Armuleek*
09:40 TÄNA. Uudised*
09:55 Krimiseriaal. Noor Montalbano 1/6*
11:35 Kaming suun - TTVs tulekul...*
12:00 BC Kalev/Cramo VTB kohtumiste tippetked*
12:10 Korvpall. BC Kalev/Cramo vs Azovmash*
14:00 Märul. Miraaž*
15:25 Pillimeeste klubi laulud*
16:20 Pärast tunde*
16:50 Kaming suun - TTVs tulekul...*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 37/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Teeme ise
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Linnaosa lood
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Draamaseriaal. Peaminister 9/14
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Draamaseriaal. Peaminister jätkub
21:30 Vaba mõtte klubi
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Vaba mõtte klubi jätkub
22:35 Draama. Armastus ja tants
00:10 TÄNA. Uudised*
00:40 Teeme ise*
01:05 Linnaosa lood*
01:35 Draamaseriaal. Armuleek*
02:20 TÄNA. Uudised*
02:50 Vaba mõtte klubi*
03:50 Info TV

KOLMAPÄEV, 06.03

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 Teeme ise*
06:55 Linnaosa lood*
07:25 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 39/145*
08:10 TÄNA. Uudised*
08:40 Draamaseriaal. Armuleek*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Draamaseriaal. Peaminister*
10:45 Vaba mõtte klubi*
11:45 Nõukogude Eesti 1961*

12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Teeme ise*
12:55 Linnaosa lood*
13:25 Draama. Armastus ja tants*
15:00 Ühistegevuse pooltund*
15:25 Draamaseriaal. Peaminister*
16:15 Vaba mõtte klubi*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 38/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 LV Pressikonverents*
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 19:00
19:05 TÄNA. Lühiuudised
19:30 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 BBC draamaseriaal. Pärast surma 9/14
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 BBC draamaseriaal. Pärast surma jätkub
21:25 OTSE: Tallinn 24
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 OTSE: Tallinn 24 jätkub
22:20 Linn ja muusika
22:50 Meedia keskpunkt*
23:20 Draama. Klimt
01:00 TÄNA. Uudised*
01:30 Draamaseriaal. Armuleek*
02:15 Tallinn 24*
03:05 TÄNA. Uudised*
03:35 Linn ja muusika*
04:05 Info TV

NELJAPÄEV, 07.03

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 LV Pressikonverents*
06:55 Meedia keskpunkt*
07:25 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 40/145*
08:10 TÄNA. Uudised*
08:40 Draamaseriaal. Armuleek*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Tallinn 24*
10:45 BBC draamaseriaal. Pärast surma 9/14*
11:35 Linn ja muusika*
12:05 Koolitants 5/18*
12:55 LV Pressikonverents*
13:20 Meedia keskpunkt*
13:50 Draama. Klimt*
15:25 Linn ja muusika*
15:55 Meedia keskpunkt*
16:25 Tallinn 24*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek 39/305
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Päevakava
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 41/145
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Tallinlase tarbeks
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Dokumentaalfilm. Valgusetoojad
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Dokumentaalfilm. Valgusetoojad
21:35 Kommentaar dokumentaalfilmile
21:45 Poliitika õhtukool. Jason Kitcat Eestis
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Poliitika õhtukool. Jason Kitcat Eestis jätkub
22:40 Draama. Issi väikesed tüdrukud (USA, 2007)
00:20 Vaba mõtte klubi*
01:20 TÄNA. Uudised*
01:50 Päevakava*
02:15 Tallinlase tarbeks*
02:40 Draamaseriaal. Armuleek*
03:25 TÄNA. Uudised*
03:55 Info TV

REEDE, 08.03

06:00 TÄNA. Uudised*
06:30 Päevakava*
06:55 Tallinlase tarbeks*
07:20 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 41/145*
08:05 TÄNA. Uudised*
08:35 Draamaseriaal. Armuleek*
09:20 TÄNA. Uudised*
09:50 Dokumentaalfilm. Valgusetoojad*
10:50 Kommentaar dokumentaalfilmile*
11:00 Poliitika õhtukool. Jason Kitcat Eestis*
11:50 Draama. Issi väikesed tüdrukud (USA, 2007)*
13:30 Vaba mõtte klubi*
14:30 Päevakava*
14:55 Tallinlase tarbeks*
15:20 Vintskapist soklini*

15:50 Peterburi - Tallinn*
16:20 Koolitants 5/18*
17:15 Draamaseriaal. Armuleek
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Oma Valitsus
18:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse
19:00 TÄNA. Lühiuudised
19:05 Keelatud armastus. Otse südamesse jätkub
19:30 Mina, tallinlane
20:00 TÄNA. Uudised
20:30 Inimese mõde.
21:00 TÄNA. Lühiuudised
21:05 Linnaliiklus
21:35 ZDF ja Rootsi põnevusseriaal. Arne Dahli "Euroopa Bluus" 1/2
22:00 TÄNA. Lühiuudised
22:05 Arne Dahli "Euroopa Bluus" jätkub
23:10 Tallinn 24*
00:00 TÄNA. Uudised*
00:30 Oma Valitsus*
00:55 Mina, tallinlane*
01:25 Draamaseriaal. Armuleek*
02:10 TÄNA. Uudised*
02:40 Inimese mõde.
03:10 Toomas Vint*
03:40 Linnaliiklus*
04:30 Tallinn 24*
Info TV

LAUPÄEV, 09.03

08:00 TÄNA. Uudised*
08:30 TeTeVeke. Multifilm
08:40 Draamaseriaal. Keelatud armastus. Otse südamesse 42/145*
09:25 TÄNA. Uudised*
09:55 Draamaseriaal. Armuleek*
10:40 TÄNA. Uudised*
11:10 Inimese mõde.
11:40 Toomas Vint*
11:40 Linnaosa lood*
12:10 Linnaliiklus*
12:40 Linn ja muusika*
13:10 ZDF ja Rootsi põnevusseriaal. Arne Dahli "Euroopa Bluus" 1/2*
14:40 Nõukogude Eesti 1961*
14:55 OTSE: Korvpall
16:45 Nõukogude Eesti 1961*
17:00 Inimese mõde.
17:30 Toomas Vint*
17:30 Linnaosa lood*
18:00 Kraamikaamera 1/10*
18:30 Aleksei Turovski lood*
19:00 Heeroldi jutud 2/4*
19:30 Keskkonnanädal
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Itaalia miniseriaal. Kaunitar ja poksija 1/2
22:00 Kas tohib?
22:30 Pillimeeste klubi
23:30 TÄNA. Uudised*
23:45 Kraamikaamera 1/10*
00:15 Aleksei Turovski lood*
00:45 Keskkonnanädal*
01:15 TÄNA. Uudised*
01:30 Kas tohib?*02:00 Pillimeeste klubi*
03:00 Korvpall*
04:50 Info TV

PÜHAPÄEV, 10.03

08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 TeTeVeke. Multifilm
08:25 Aleksei Turovski lood*
08:55 TÄNA. Uudised*
09:10 Heeroldi jutud 2/4*
09:40 Keskkonnanädal*
10:10 Kas tohib?*10:40 Itaalia miniseriaal. Kaunitar ja poksija 1/2*
12:20 Teeme ise*
12:45 Tallinlase tarbeks*
13:10 Linnaliiklus*
13:35 Pillimeeste klubi*
14:30 EMV standardantsudes
15:00 Pühapäevate
16:00 Koolitants 6/18
16:50 Draamaseriaal. Peaminister 9/14*
17:40 Rabarock 2012*
18:30 Linn ja muusika*
19:00 Arhiivivaramu. Ain Kaalep
19:30 Ameerika eestlased, vol 2
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Itaalia miniseriaal. Kaunitar ja poksija 2/2
22:00 Suured helid
22:50 Komöödia.
00:15 Ameerika Neitsi
00:30 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
00:30 Ameerika eestlased, vol 2*
01:00 Arhiivivaramu. Ain Kaalep*
01:30 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
01:45 Pühapäevate*
02:45 Suured helid*
03:35 Info TV

Nädala juubilar REIN TAAGEPERA 80

Demokraatlik poliitika vajab erinevaid isiksusi. Valijaid ja valitavaid, koalitsiooni kuulujaid ja opositsionääre, valitsusliikmeid ja omavalitsejaid. Mõistagi ei saada läbi ka ühiskonnateadlasteta, kes tavaliselt tegevpoliitikas ei osale või teevad seda lühiajaliselt, kuid oma arvamuste ja analüüsidega riigis ja riikides toimuvat tugevasti mõjutavad.

Selliseks teadlaseks on ka tänane California Ülikooli ja Tartu Ülikooli emeriitprofessor Rein Taagepera. Ta sündis 28. veebruaril 1933 Tartus. Suurriikide poliitika ja Nõukogude okupatsioon sundisid tulevase poliitoloogi 1944. aastal emigreerima. Keskkooli lõpetas ta Marokos Marrakechis, õppis füüsikat Kanadas ja USA-s. 1965. aastal sai Delaware'i ülikoolist filosoofiadoktori kraadi. 1969. aastal omistati Taageperale magistrikraad rahvusvahelises suhtes ning ta asus tööle California ülikoolis Irvine'is. 1992. aastal sai sotsiaalteadlastest professor Rein Taageperast Tartu Ülikooli sotsiaalteaduskonna üks rajajaid. Teadlasena pole Rein Taagepera dogmaatik, kes ühte tõe kuulutab ja seda lõplikult peab. 1972. aastal Kanada Metsa-ülikoolis peetud ettekandes „Variant kujutlusele Eesti tulevikust. 30 aasta plaan“ ütles ta, et kompartei koosseis peaks Eestis peegeldama selle maa pideva elanikkonna koosseisu ning pidas vajalikuks, et olgu enamuses Eestis üles kas-

vanud. „Meie-omad saavad meid paremini juhtida kui mitte-meie-omad,“ arutles ta.

4. jaanuaril 1990 pöördus Rein Taagepera raadios Vaba Euroopa kuulajate poole sõnadega: „Nüüd on aeg eestlastel komparteiist lahkuda.“

Samal aastal Eesti Ülemnõukogu valimistel soovitas ta hääle anda kellelegi, kes pole EKP liige, kes pole kunagi olnud EKP-s või on sealt õigel ajal ära tulnud. Meenutagem, et pärast neid valimisi kaotas valitsusjuhi koha EKP rahvusmeelsesesse ja liberaalsemasse tiiba kuulunud Indrek Toome ning valitsusjuhiks sai Edgar Savisaar.

Võib uskuda, et Rein Taagepera mõtted pole mitte hetkepoliitiliste olude tellimus, vaid tema enda järelduste tulemus, mis tugineb ühiskonnateadlastele. „Põikpäist professorit“ on raske või koguni võimatu saada loosunglikkusega kaasa mineva – tema kõneleb, mida tahab, ja teeb, mida tahab.

Rein Taagepera oli erakonna Res Publica üks loojaid. 2005. aastal lahkus ta sellest poliitilisest ühendusest, heites erakonnale ette parentsentristlikust paremäärmuslikuks muutumist ning tähelepanu pööramata jätmist ühiskonnas majanduslikult ja sotsiaalselt alla surutud elanikkonnakihtidele. Küllap on „respublikaanid“ ka Taagepera kriitikat omaks võtnud. Tänapäev Isamaa ja Res Publica Liit on pahempoolsem, võrreldes sellega, mis Res Publica oli kümme aastat tagasi.

Tänase Eesti üheks valuküsimuseks peab Rein Taagepera pruudipõuda, millest ta kirjutas ka Postimehes arvamuses. „Peer Gynt istub, pudel nina ees, ja ootab oma Solveigi,“ kirjeldab teadlane olukorda, kus neiu ja naised on maapiirkondadest suurlinnadesse või välisriikidesse tööle ja elama asunud, ning alevikes ja küldes on suurenenud poissmeeste ja vanapoiste arv. Taagepera võrdleb siinset olukorda Lõuna-Koreaga, kus poissmehed hakkasid endale vaatama pruute Filipiinidelt.

Vahemärkuseks naljakas kokkusaatus – Valgamaal asuvat Taagepera hotelli on reklaamitud kui parimat paika pulmades pidamiseks.

Eesti rahva tuleviku üle on Rein Taagepera arutlenud ka 1994. aastal ilmunud artiklis „Rahvus-suhted Eestis 2014“.

„Mis meist saab?“ küsib ta nagu Agnes Gabrielilt „Viimses relikvias“ või nagu Riigikogu liige Marika Tuus-Laul hiljuti ajalehes „Vooremaa“ ilmunud arvamuses. Taagepera vastus kõlab: „Kas eesti rahvas jääb 21.

sajandil püsima? Kui otsustame, et ei, siis kindlasti ei püsi. Kui otsustame jah, siis püsime. Aga mõõdukalt muutudes, nii nagu oleme muutunud minevikuski. Sest oleme veel elus...“

Rein Taagepera ütlustest on klassikaks saanud „Armas eesti rahvas ja teised tublid eestimaalased!“. Raadios Vaba Euroopa alustas ta oma esinemisi sõnadega „armas eesti rahvas“ ning „teised tublid eestimaalased“ lisandus pärast 16. novembri suveräänsusdeklaratsiooni, mille poolt hääletasid ka venelastest Eesti Ülemnõukogu liikmed.

Tegevpoliitikas jäid Rein Taagepera kõrgerioodiks esimesed presidendivalimised taasiseseisvunud Eestis 1992. aastal. Taagepera oli teinud tähelepanuväärse töö dokumentide koostamisel Keskerakonna eelkäija Rahva-Keskerakonna asutamisel 1991. aastal. Temast sai Rahvarinde presidendikandidaat.

Riigipeaks saamiseni suhtus ta ise üsna vastandlikult. „Ma ei soovi eriti saada presidendiks, avaldan lootust, et presidendiks saab Meri. Kui keegi kahtleb, kas hääletada minu või Meri poolt, siis hääletagu Meri poolt.“ Samuti soovitas ta enda asemel valida Lagle Parekit. Enda poolt kutsus Rein Taagepera hääletama aga neid, kes kahtlesid: kas anda hääle talle või mehele, kelle tema sõnul määras 1982. aastal Eesti riigipeaks Juri Andropov. Jutt on mõistagi Arnold Rüütlist. Valijate enamuse ei võtnud Taageperat siiski kuulda. Rüütel

sai rahvahääletusel 195473 häälet (41,77%), Lennart Meri 138317 häälet (29,52%), Rein Taagepera 109631 häälet (23,4%) ja Lagle Parek 19837 häälet (4,23%). Riigikogus võitis presidendivalimised Meri.

Kahtlemata võttis Rein Taagepera ära märkimisväärse osa Arnold Rüütli hääli. Tekib küsimus: miks ta üldse nõustus presidendivalimistel osalema? Kas oli põhjus tema toonases võimendatud vastuseisus kommunistlikule parteile, mille üks juhtivtegelasi oli Rüütel olnud? Või oli põhjus Arnold Rüütli ja Edgar Savisaare teatavas vastuseisus üheksakümnendate aastate algul? Teame, et 2001. ja 2006. aasta presidendivalimistel valimiskogus toetas Keskerakond juba Arnold Rüütli.

Väärikaima töö on Rein Taagepera teinud ennekõike teadlasena. 2008. aastal sai ta Uppsala ülikoolilt ühiskonnateadlaste Nobeli preemiaks nimetava Skytte auhinna demokraatlike valimissüsteemide uurimise eest.

Eeloleval sügisel toimuvate kohalike volikogude valimiste prognoose pole mõtet Rein Taageperalt küsida. „On selge vahe meteoroloogil, kes ennustab järgmise päeva ilma, ja kliimauurija. Mis puutub minusse, siis olen n-ö kliimauurija. Ma ei ennusta valimistulemusi,“ on juubilar öelnud telesaates „Püramiidi tipus“.

Jaan Lukas

Tulge Otepäele suusatama!

Õömaja pakume Edgari külalistemajas, süüa Edgari trahteris, pesemist saunas ja pidu keldrisaalis.

tel. 56479251, 7666550
www.hot.ee/karnivoor/

Palju õnne!

28. veebruaril tähistab oma 80. sünnipäeva

VILMI SEVEL

Soovime talle tervist ja jaksu edaspidiseks!

Klubi Keskpäev Keskerakonna Haabersti piirkond

“Meedia keskpunkt” Tallinna Televisioonis

Kolmapäeval k 19.30, kordusaade k 22.50

*Presidendi aastapäevakõne vältis probleeme. Priit Simson Eesti Päevalehest pakkus välja teistugused teemad.

* Ajalehes Pealinn hoiatab tervishoiu-ekspert Anu Kasmel revolutsiooni eest tervishoius.

* Indrek Neivelt soovib maksukoorma ümber jagada.

Saates:
Reinde, Ummelas, Lenk

Tartus

Kolmapäeval, 27. veebruaril kl 14
Tartu linnavalitsuse haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) arutus linnatranspordi üle Tartu linna ühistranspordi peaspetsialisti **Madis Oonaga**.

Reedel, 1. märtsil kl 15
Tartu linnavalitsuse haridusosakonna saalis kohtume Riigikogu liikme **Rait Marustega**, et rääkida Eesti seadusandlusest.

Teisipäeval, 5. märtsil kl 10–12
nõustab tartlasi jurist **Asta Liivak**.

Ilmus „põlevkiviipiibel“

Trükist ilmus venekeelne koguteos „90 aastat põlevkivikaevandamist Eestis. Tehnoloogia ja inimesed“, rahvasuus ristitud „põlevkiviipiiblik“. Kuna nii mäemehi-veterane kui ka mäendustundeid on peale Ida-Virumaa mujalgi, pakub see raamat suurt huvi. Eesti kolleegid saavad teavitada oma tuttavaid – suhtlevad ju 80–90% põlevkivitootmises töötanuist vene keeles.

Raamat nägi Eesti Mäeseltsi eestvedamisel 2007. aastal trükivalgust eesti keeles. Koostamiseks kulus neli aastat. Kordustrükk 1000 eksemplaris tuli välja 2008. aastal.

Populaarse raamatu tõlkimise vene keelde tingis venekeelse lugejaskonna kasvav nõudlus. Teos sisaldab artikleid kaevandustest, karjäärdest jt põlevkivikontserni arvukatest üksustest, aga ka mäemehi koolitanud õppeasutustest.

Elulisust ja vürtsi lisavad kaevandustööga seotud inimeste mälestused, sageli kirja pandud huumoriga. Omaette väärtuse annavad kogumikule põhjalikud andmed tootmismahjust ja töökohtadest.

Koostamises osales enam kui 60 mäeinseneri, enamjaolt põlevkivi kaevandamise kuldaegade suurkujud. Tegemist on põhjaliku ülevaatega põlevkivi kaevandamise ajaloost, tehnoloogiast, keskkonnaprobleemidest. See on omapärane käsiraamat nii mäenduse kui ka geoloogia eriala spetsialistidele ja üliõpilastele. Väljaanne on rikkalikult illustreeritud.

Mõtte kokku panna ülevaade lahkuvate põlvkonna mälestustest käis omal ajal välja põlevkivikeemik **Aili Kogermann**. Ideest haarasid kinni ja viisid ellu **Ülo Tambet** (Eesti Põlevkivi endine peadirektor) ning mäeinsenerid **Heini Viilup** ja **Nikolai Varb**. Ees seisab ju Eesti põlevkivitööstuse suurjuubel – 100. aastapäev.

Raamatu tõlkisid vene keelde **Anne Ratman** ja **Raul Ratman** – ajalehe „Eesti Kaevur“ toimetajad aastail 1994–2004, ka „Kesknädala“ head autorid.

Konsultant-peatoimetaja **Enn Vaher**, toimetajad põlevkiviteadlased **Erik Kaljuvee**, **Vladislav Levkovski**, **Vello Kattai**, **Paul Vesiloo** jmt.

Info Eesti Mäeseltsist (tel 51 44 822) ja põlevkivikontserni Jõhvi peamajast (52 49 335).

Kunagi töötasid kaevanduses hobused. Need olid targad hobused.

